

Luku 17

Kekkosen valtakunta

<https://www.youtube.com/watch?v=3hRtxGBgsMw>
<https://www.youtube.com/watch?v=RGZIMRJZHao>

Oppikirjan sivut 141-151

Kekkosen valtakunta

"VALTIO
OLEN
MINÄ!"

Suomi oli Kekkonen valtakunta?

- **Pitkä presidenttikausi - 25 vuotta!**
- **Hyvät suhteet NL:oon tekivät Kekkosesta lähes korvaamattoman; esim. poikkeuslaki 1973–74.**
- **Oli aktiivinen hallitsija ja puuttui henkilökohtaisesti maan asioihin.**
- **Näkyvä rooli ulkopolitiikan johtajana.**
- **Monet keskeiset virkamiehet olivat Kekkonen luottomiehiä.**

Suomi oli Kekkonen valtakunta?

- **Toisaalta Kekkonen asema ei ollut lähelläkään diktatuuria.**
- **Oppositio oli koko ajan olemassa ja lehdistöllä oli sananvapaus, vaikka sitä yritettiin ohjaila.**
(vrt. nyk. Unkari ja Puola)

KEKKONEN JATKAA (1956-82)

➤ Kv. suhteiden kiristyminen v. 1955 jälkeen

- Unkari, Suez, Länsi-Saksa NATO:on...

➤ Yöpakkaset 1958

- Vaaleissa SKDL:stä suurin puolue [Eduskuntavaalit 1958](#)
- SDP:n (Fagerholm) hallitus 1958 → kommunistit vastustivat, joutuivat syrjään hallituksesta
- NL:n arvostelu → tal. ja pol. suhteet poikki
- Suomeen uusi maalaisliittolainen hallitus
- Kekkonen Leningradiin → henk.koht. suhteet NL:oon
 - Suhteet ennalleen
 - Maalaisliiton ja Kekkonen asema vahvistui
 - NL:n arvostelu kiellettyä, Kekkosesta Suomen ”kuningas”

➔ NL vaikutti Suomen hallitusten koostumukseen!

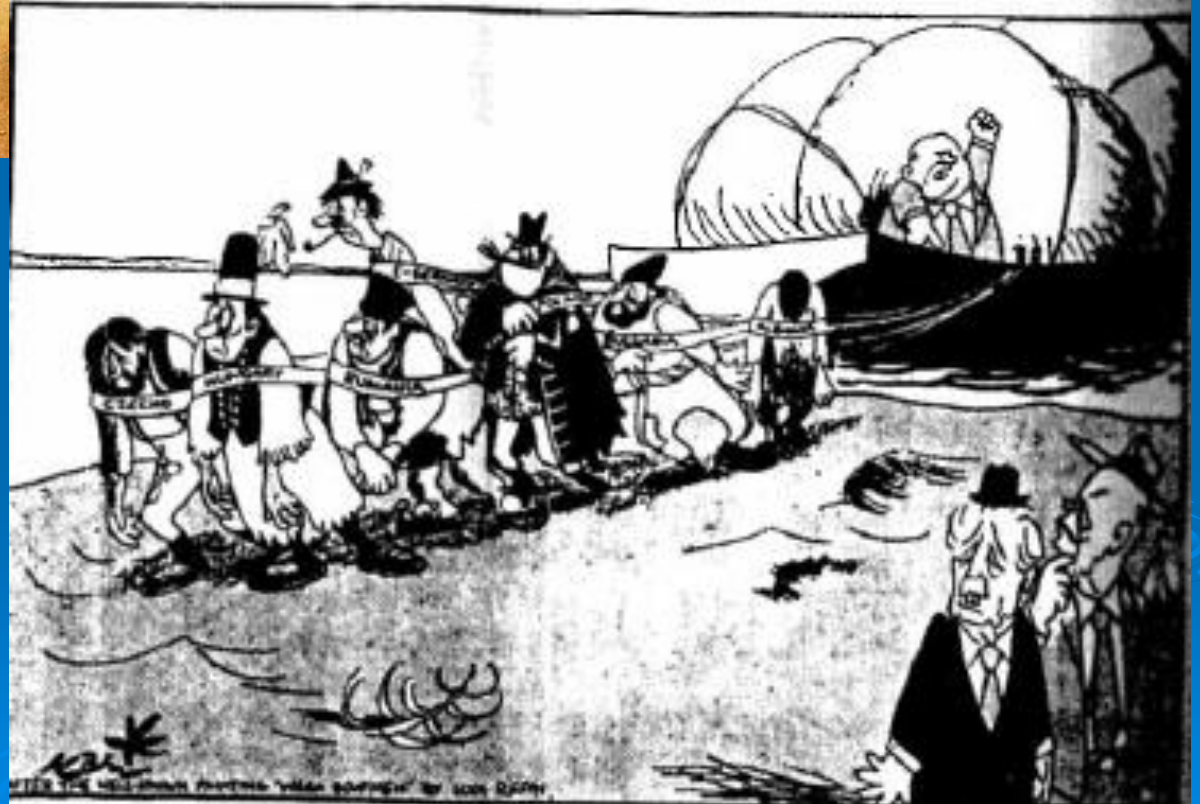
Volgan lautturit

Nimen kriisille antoi Nikita Hruštšov, joka julisti Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden ajautuneen "yöpakkasiin".

"Tämä oli huonoin puhe, minkä olen koskaan pitänyt, mutta eipä ollut itse kirjoittamani." Kekkonen

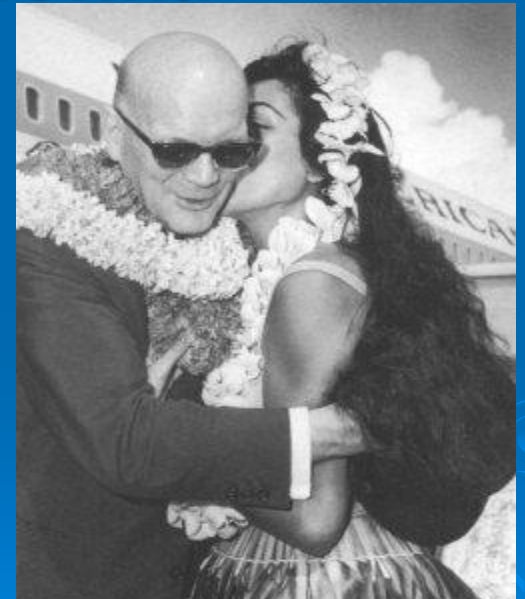
Ilya Repin

Kari Suomalainen

KEKKONEN JATKAA (1956-82)

- **Noottikriisi 1961** — Berliinin muuri, NATO:n laajeneminen, lännen vahvistuminen...
- **Suomen presidentin vaalit tulossa**
- **vastakkain Maalaisliiton Kekkonen ja sos.dem. + oikeiston Olavi Honka**
→ **Honka-liitto**
- **NL:n nootti**
 - eduskunnan hajotus
 - **Kekkonen Novosibirskiin**
 - **Honka luopuu**
 - **Maalaisliiton hallitus**

➔ **Kekkosen valinta pres. uudelleen varmistuu!**

➔ **NL:n vaikutus!**

<https://areena.yle.fi/1-50094526>

KEKKONEN JATKAA (1956-82)

➤ Miksi nootti?

1. Hrustsevin motiivit

- Kekkonen NL:lle paras ehdokas
- turvasi NL:n edut Berliinin kriisissä
- tuki hänen omaa asemaansa NL:ssa

2. Yritykset syrjäyttää Kekkonen

- tilasiko Kekkonen nootin?

3. Varoitus Ruotsille, Tanskalle ja Norjalle

4. Muistutus USA:lle Suomen asemasta

➤ Kekkonen asema vahvistuu, kommunistit ei enää niin tärkeitä NL:lle

	Yöpakkaset 1958–59	Noottikriisi 1961
kansainvälinen tausta	NL huolestui Länsi-Saksan sotilaallisesta vahvistumisesta (NATO). Suomen YYA-sopimuksessa oli maininta Saksan uhasta.	Itä-Saksa rakensi Berliinin muurin (elokuu 1961) ja kiristynyt tilanne ajoi suurvallat sodan partaalle.
sisäpoliittinen tausta	Vuoden 1958 vaaleissa suurimmaksi puolueeksi noussut SKDL jätettiin syrjään enemmistöhallituksesta.	Suomessa oli tulossa presidentinvaalit, joissa Kekkonen vastainen liittouma (ns. Honka-liitto) näytti vahvalta. Kekkonen USA:ssa.
Neuvostoliiton reaktio	NL ei luota Suomen ulkopoliittiseen linjaan. Katkaisi kauppasuhteet Suomeen ja veti suurlähettiläänsä Helsingistä.	NL lähetti Suomelle nootin (lokakuu 1961): vaadittiin YYA-sopimuksen mukaisia neuvotteluja yhteisestä puolustuksesta.
kriisin ratkaisu	Suomessa hallituksen ero ja uuden hallituksen nimittäminen.	Kekkonen matkusti neuvotteluihin Novosibirskiin ja onnistui välttämään konsultaatiot.
seuraukset	NL sai otteen Suomen sisäpolitiikasta ja osoitti Suomelle, mikä sen paikka on kylmän sodan maailmassa.	Kekkonen voitto vaaleissa varmistui ja hänestä tuli ulkopoliitiikan takuumies. Tuliko Suomesta Kremlin vahtikoira?

Pilakuva on julkaistu 1959, joten se on kannanotto **yöpakkaskriisiin. Neuvostoliitto pelkäsi, että hallitus vie Suomen lähemmäksi länttä. Hallitus jätti eroanomuksen, koska sen kokoonpano ei miellyttänyt Neuvostoliittoa.**

1. Millaisen kuvan kooste antaa Kekkoesta?

<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2010/08/31/kekkonen-elaa-arkistossa#media=48861>

- **Tavallinen ihminen**
- **Urheilullinen, hyväkuntoinen**
- **Ulkoilmasta pitävä**
- **Realisti**
- **Harkitseva**
- **Itsenäinen**
- **Positiivinen kuva!**

2. Millaisen kuvan kooste antaa Kekkoesta?

<https://areena.yle.fi/1-4254825>

Kuva on huomattavasti kriittisempi!

- Kekkoesta kyllä ihannoitiin suuresti Suomessa ja hänen saavutuksensa tunnustettiin ulkomaita myöten.
- Video kuvaa Kekkoesta oikeana ihmisenä, eikä pelkästään vaan presidenttinä.
- Dokumentti antaa syvällisemmän ja monipuolisemman kuvan Kekkoesta.
- Kekkonen otti suoraan selvän johtajan roolin Suomessa, ehkä vähän häikäilemättömstikin.
- Olisi halunnut tunnustusta työstään ETYK:in järjestämiseksi Nobelin rauhanpalkinnon, muttei saanut.

Suomettuminen

- Suomessa huomioitiin NL:n mielipiteet sisäpolitiikassa, esim.:
 - kokoomuksen oppositiokausi
 - ”Moskovan kortin” käyttäminen
 - ”kotiryssä -järjestelmä”
 - Sensuuri ja itsesensuuri
 - NL:a ihannoivia lehtiä sekä radio- ja tv-ohjelmia (YLE)
 - Ulkopolitiikassa Suomi myötäili NL:n kantoja
 - Historiantutkimus vältteli Neuvostoliiton kannalta hankalia aiheita esim. IIMS:n liittyen.

→ ”Finlandisierung” = suomettuminen

Tehtävä 4: Puolusta ja kritisoi väitettä: Suomi oli itsenäinen maa vuosina 1945–91.

Vastaan:

1. Pariisin rauhaan asti (1947) Suomessa ollut valvontakomissio vähensi Suomen itsenäisyyttä.

– Olihan maassa ulkomainen elin, jolla oli suuret toimivaltuudet ("valtio valtiossa").

2. NL:n vaikutusvalta Suomessa nakersi Suomen riippumatonta asemaa.

→ **Suomi joutui ottamaan niin sisä- kuin ulkopoliitikassaan NL:n näkökulman huomioon tavalla, jonka voidaan ajatella vähentäneen Suomen valtaa tehdä itsenäisiä päätöksiä.**

Tehtävä 4: Puolusta ja kritisoi väitettä: Suomi OLI itsenäinen maa vuosina 1945–91.

Puolesta:

- Suomea ei miehitetty sodan seurauksena, ja sillä oli edelleen kaikki itsenäisen maan tunnusmerkit.**
- Suomi päätti omista asioistaan itse ja esiintyi riippumattomana valtiona useilla kansainvälisillä foorumeilla (esim. YK).**